

Aan
De minister van Financiën en Overheidsorganisatie van Aruba

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
E. Carolina
Datum
23 oktober 2015
Ons kenmerk
Cft 201500223
Pagina
1/11

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlage
1

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Picola Marina
Oranjestad, Aruba
E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Advies ontwerpbegroting 2016

Geachte heer Bermudez,

Op 9 oktober 2015 heeft het College Aruba financieel toezicht (CAft) de ontwerp-begroting 2016 met bijbehorende Memorie van Toelichting ontvangen, ter advisering conform artikel 10 lid 1 van de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft). De ontwerp-begroting is tevens aan de Raad van Advies van Aruba voorgelegd. Eerder ontving het CAft een verkorte concept-ontwerp-begroting 2016 met Speerpuntennota en heeft daar een advies op gegeven conform LAft, artikel 10 lid 3.

Het CAft constateert dat er nog geen sprake is van een tijdige aanbieding van de (volledige) ontwerp-begroting 2016 conform de Staatsregeling van Aruba artikel V.12.1, welke voorschrijft dat de begroting uiterlijk op de eerste dag van september aan de Staten van Aruba aangeboden dient te worden. Desondanks is met de verkorte concept-ontwerp-begroting 2016 wel informatie, zij het niet compleet, aan de Staten verstrekt, waardoor gesproken kan worden van een aanzienlijke verbetering ten opzichte van het vorige jaar.

Oordeel

De ontwerp-begroting 2016 geeft volgens het CAft in voldoende mate inzicht in de voornemens voor het begrotingsjaar 2016. Bij de ontwerp-begroting 2016 is in tegenstelling tot bij de verkorte concept-ontwerp-begroting wel een Memorie van Toelichting toegevoegd. Aruba geeft in de Memorie van Toelichting aan dat een nieuwe richting wordt ingeslagen met een nieuw pakket aan consolidatiemaatregelen, waarbij zal worden afgestapt van de uitgebreide lijst van maatregelen in de meerjarenraming 2014-2018 (MRJ 2014-2018).

Aruba heeft gekozen voor een gesimplificeerde lijst met ramingen voor 2017-2020 (MRJ 2017-2020), die de effectiviteit en efficiency van de monitoring ten goede moet komen.

Het CAft is positief over de aangeleverde toelichting en de versimpeling van het meerjarig kader, maar stelt vast dat de cijfers in de ontwerpbegroting niet verschillen van de cijfers in de verkorte concept-ontwerpbegroting. Ook is de onderbouwing van de meerinkomsten nog steeds onvoldoende toetsbaar voor het CAft. Het CAft constateert voorts dat Aruba in afwijking van het eerder zelf geformuleerde uitgangspunt van bevrozing van de nominale uitgaven deze toch verhoogt in 2016. Daarnaast is het CAft van mening dat in de ontwerpbegroting zou moeten worden uitgegaan van een recente groeiprojectie van de Centrale Bank van Aruba (CBA) voor 2016, waarin ook de ontwikkelingen gedurende 2015 worden meegenomen.

Het oordeel van het CAft blijft derhalve hetzelfde als in zijn advies op de verkorte concept-ontwerpbegroting. Het CAft concludeert dat op basis van de huidige begrotingscijfers het financieringstekort van 2,0% van het BBP in 2016 niet realistisch is. Vooralsnog gaat het CAft uit van een lager middelenkader (AWG 1,197 miljoen in plaats van AWG 1,242 miljoen) en een iets geringere nominale economische groei (3,5% in plaats van 3,8%). Indien wordt uitgegaan van meer behoedzame ramingen in 2016 zal dit ook als buffer kunnen dienen om eventuele tegenvallers uit het lopende jaar te kunnen compenseren, conform artikel 17 lid 6 van de LAft. Op basis van deze behoedzamere ramingen resulteert een financieringstekort van AWG 148 miljoen, oftewel 2,9% van het BBP in 2016. Het CAft adviseert derhalve vanuit het oogpunt van behoedzaamheid alsnog de begroting neerwaarts bij te stellen.

Conform artikel 13.1 van de LAft dient het CAft uiterlijk 15 december 2015 de vastgestelde begroting 2016 te ontvangen. Bij zijn advisering op de vastgestelde begroting zal het CAft wederom beoordelen of aan de tekortnorm van 2,0% wordt voldaan. Indien Aruba er dan in geslaagd is om de wetgeving ter invoering van de Arubaanse Bestedingsbelasting (ABB) af te kondigen, kan naar de mening van het CAft de hiermee samenhangende meerinkomsten (circa AWG 50 miljoen) ook in aanmerking worden genomen in de begroting. Het CAft adviseert Aruba derhalve om de wetgevingstrajecten die hiervoor noodzakelijk zijn zo snel als mogelijk af te ronden. Daarnaast zal het CAft op basis van de uitvoeringsrapportage over het eerste kwartaal van 2016 oordelen of de inkomsten en besparingen uit voorgenomen maatregelen op schema liggen. Indien dit niet het geval is zal Aruba conform artikel 17.3 van de LAft aan moeten geven welke aanvullende maatregelen worden genomen ter compensatie van het tekort.

Het CAft komt op basis van zijn beoordeling van de ontvangen stukken tot de volgende bevindingen en aanbevelingen:

1. *Het CAft is van oordeel dat het raadzaam is van een behoedzamere raming van de nominale economische groei uit te gaan (3,5%).*
2. *De totale verwachte stijging van de middelen in 2016 (6%) acht het CAft niet realistisch. Tevens zijn deze meerinkomsten onvoldoende onderbouwd en daarmee niet toetsbaar voor het CAft.*

Het CAft adviseert van een behoedzamere raming voor de middelen uit te gaan en de uitgaven navenant bij te stellen en in elk geval, conform het door de regering zelf geformuleerde uitgangspunt, de nominale uitgaven niet te laten stijgen.

3. *De wetgeving ter invoering van de ABB dient zo snel als mogelijk te worden afgerond en afgekondigd, in ieder geval voordat de begroting wordt aangenomen door de Staten aangezien hiermee circa AWG 50 miljoen aan meerinkomsten kan worden onderbouwd en gerealiseerd.*
4. *De voorziene daling in de personeelskosten, inclusief werkgeversbijdrage, van AWG 6 miljoen blijft sterk achter bij de door de regering van Aruba voorgenomen daling van AWG 90 miljoen in 2016 die in het meerjarig saneringspad (MRJ 2014-2018) was opgenomen. Het CAft hecht met de regering van Aruba aan een evenwichtige verduurzaming van de overheidsfinanciën, dat wil zeggen dat oplossingen niet louter aan de inkomstenkant worden gezocht maar ook terdege aan de uitgavenkant, met name in de beheersing van de personeelskosten.*
5. *Tenslotte heeft het CAft gesignaleerd dat het weerstandsvermogen van Aruba nihil is, het negatieve eigen vermogen eind 2014 bedraagt AWG 2,4 miljard. Het CAft adviseert om minimaal rekening te houden met een post onvoorzien van 1% (AWG 13 miljoen) van de lasten ter versterking van het weerstandsvermogen en/of ter dekking van mogelijke claims en/of garanties.*

Toelichting

Economische groei

In haar meest recente World Economic Outlook van juli 2015 voorspelt het IMF een groei van de wereldeconomie van 3,3%. Dit is een lichte terugval ten opzichte van het groeicijfer van 2014 (3,4%). Voor 2016 wordt daarentegen weer een sterkere toename verwacht van 3,8%. Voor Aruba is met name de economische groei in de Verenigde Staten van belang. Die stijgt in 2015 met 2,5% maar komt in 2016 nog meer op stoom met een verwachte stijging van 3,0%. Terwijl de economie van Aruba in 2014 met een groei van 1,1% een relatief bescheiden expansie heeft laten zien, zal deze in 2015 naar verwachting weer opleven met een toename van 2,4%.¹ Dit is het gevolg van de sterke ontwikkeling van het toerisme en het ten uitvoer brengen van een aantal investeringsprojecten. In de begroting 2016 wordt uitgegaan van een nominale economische groei van 3,8%, die overeen komt met de schatting die het IMF begin 2015 voor Aruba heeft gemaakt. Het CAft adviseert uit te gaan van een behoedzamere nominale economische groei van 3,5% bij ontstentenis van een recente groeiprojectie van de CBA.

Algemene dienst

Gebaseerd op de afspraken die in november 2013 in het Balanced Budget Akkoord (BBA) zijn verankerd, is in artikel 14 van de LAft voor elk jaar in de periode 2015-2017 een maximaal financieringstekort opgenomen van respectievelijk 3,7%, 2,0% en 0,5% van het BBP. Daarnaast is voor 2018 een financieringsoverschot van minimaal 0,5% vastgelegd. De ontwerpbegroting 2016 van Aruba laat een financieringstekort zien van 2,0% van het BBP, conform de vastgelegde tekortnorm.

¹ Bron: Centrale Bank van Aruba.

De algemene dienst bevat ramingen van AWG 1,336 miljoen aan kosten en AWG 1,242 miljoen aan middelen. Dit komt overeen met een exploitatietekort van AWG 94 miljoen, een verbetering van AWG 65 miljoen vergeleken met 2015.

Vergeleken met de begroting 2015 groeien de middelen op de algemene dienst van de ontwerpbegroting 2016 per saldo met AWG 74,4 miljoen (6%), en de kosten met AWG 9,1 miljoen (1%). De toename in de middelen wordt onder meer veroorzaakt door stijgingen in de opbrengsten uit directe belastingen (met AWG 56,5 miljoen of 11%), indirecte belastingen (met AWG 25,5 of 6%) en niet-belastinginkomsten (met AWG 0,7 miljoen of 1%). Volgens deze ramingen zullen de totale belastingopbrengsten een stijging laten zien van AWG 82 miljoen, voornamelijk als gevolg van intensiveringen in invorderingsacties gedurende 2016. Het CAft heeft twijfels bij deze ramingen aangezien het om incidentele ontvangsten uit achterstanden gaat, die gezien hun aard en het feit dat de invorderingacties vanaf 2014 bezig zijn, afnemen en opdrogen. Ook kunnen deze achterstanden niet of slechts gedeeltelijk worden onderbouwd en zijn ze daardoor niet toetsbaar voor het CAft. In de begrotingscijfers is geen rekening gehouden met de invoering van de ABB, omdat het wetgevingstraject nog niet is afgerond. Aruba is wel van plan om deze per 1 januari 2016 in te voeren, hetgeen circa AWG 50 miljoen aan meeropbrengsten op moet leveren. Aangezien de ABB-opbrengsten momenteel nog niet zijn opgenomen in de begroting, is de taakstelling vanuit de inkomsten uit de achterstanden toegenomen met hetzelfde bedrag. Dit is echter niet onderbouwd.

De geraamde stijging in de kosten op de algemene dienst 2016 van Aruba zijn voornamelijk het gevolg van toenames in de kostensoorten 'rente' (AWG 9,4 miljoen) en 'goederen & diensten' (AWG 8,6 miljoen). Deze stijgingen worden enigszins gemitigeerd door geraamde dalingen in de kostensoorten 'verrekeningen en bijdragen' (AWG 7 miljoen), 'werkgeversbijdrage' (AWG 4 miljoen) en 'personeel' (AWG 1,6 miljoen). Hiermee wijkt de totale geraamde kostenstijging af van het door de regering van Aruba zelf geformuleerde uitgangspunt bij het bereiken van een 'balanced budget' van gelijkblijvende nominale uitgaven. In zijn advies van 17 september jl. gaf het CAft al aan dat volgens de MRJ 2014-2018 er een algehele besparing van AWG 90 miljoen op de post 'personeel' zou moeten worden gerealiseerd in 2016. In tegenstelling tot wat in de Memorie van Toelichting bij de ontwerpbegroting 2016 staat, blijkt uit de MRJ 2014-2018 niet dat er sprake was van een cumulatieve doelstelling.

Volgens de cijfers uit het nieuwe meerjarige kader, MRJ 2017-2020, zal in 2016 geen enkele besparing op het gebied van personeel worden gerealiseerd. Het CAft maakt zich zorgen over deze sterke neerwaartse bijstelling, vooral gezien het feit dat de besparingen op personeelskosten ruim 25% van de verwachte doelstelling in 2016 bedroegen conform de MRJ 2014-2018. Voor de jaren 2017-2020 is in het nieuwe meerjarige kader ook een forse neerwaartse bijstelling op de verwachte besparingen opgenomen. Gezien de huidige omvang van de personeelskosten en het belang van de beheersing van deze uitgaven om op termijn houdbare en gezonde overheidsfinanciën te kunnen realiseren, verneemt het CAft graag op korte termijn hoe de autonome groei van de kosten, met name op het gebied van personeel, structureel ingedamd zullen worden.

Het CAft hecht met de regering van Aruba veel waarde aan een evenwichtige verduurzaming van de overheidsfinanciën, dat wil zeggen dat oplossingen niet louter aan de middenkant worden gezocht maar ook terdege aan de kostenkant.

Het CAft concludeert net zoals bij de verkorte concept-ontwerpbegroting, dat de voornemens uit de begroting die moeten leiden tot een afname van het financieringstekort van 3,7% van het BBP in 2015 naar 2,0% in 2016 niet realistisch zijn. Naar de mening van het CAft zijn de geraamde middelen te optimistisch, door te hoog geschatte belastinginkomsten die slechts gedeeltelijk kunnen worden onderbouwd. Daarnaast worden volgens de cijfers uit zowel de begroting als het nieuwe meerjarige kader weinig tot geen besparingen op de kosten verwacht in 2016. Het CAft is van mening dat Aruba uit behoedzaamheid in 2016 niet uit moet gaan van de thans geraamde stijging in de belastingontvangsten als gevolg van geïntensiveerde invorderingsacties. Tevens wordt aanbevolen om voorlopig van een min of meer gelijke nominale groei van de economie als in 2014 uit te gaan. Het CAft gaat voornamelijk uit van een middenkader van in totaal AWG 1,197 miljoen en een nominale BBP groei van 3,5%. Dit resulteert in een geraamd financieringstekort van AWG 148 miljoen, oftewel 2,9% van het BBP in 2016. Hiermee wordt de vastgestelde tekortnorm van 2,0% overschreden. (Zie Tabel 1 voor een vergelijkend overzicht van de begrotingscijfers.) Het CAft adviseert derhalve de begroting aan te passen opdat een financieringstekort van 2,0% van het BBP haalbaar wordt.

Tabel 1 Overzicht begrotingscijfers 2016 (mln. AWG)

	Begroting 2016	Aangepaste Begroting* 2016
Algemene dienst		
Middelen	1,242	1,197
Kosten	1,336	1,336
Exploitatietekort	-94	-139
Kapitaaldienst		
Middelen	47	47
Uitgaven	338	338
Tekort	-292	-292
Financieringsbehoefte	385	430
- binnenland	73	
- buitenland	312	
Aflossingen	-282	-282
Financieringstekort	-103	-148
In % BBP	-2,0%	-2,9%

*Berekening CAft.

Kapitaaldienst

Op de kapitaaldienst van Aruba wordt AWG 47 miljoen aan middelen en AWG 338 miljoen aan uitgaven geraamd. Het voor 2016 verwacht tekort op de kapitaaldienst bedraagt derhalve AWG 292 miljoen. De in de ontwerpbegroting opgenomen financieringsbehoefte van AWG 385 miljoen, welke gebaseerd is op het maximale financieringstekort van 2,0% conform de LAft, zal naar verwachting als volgt worden gefinancierd: AWG 73 miljoen aan schatkistpapier op de binnenlandse markt, en AWG 312 miljoen in het buitenland. Aangezien in 2016 in totaal AWG 282 miljoen moet worden afgelost op vervallende leningen, zal Aruba feitelijk een gedeelte van zijn exploitatietekort (circa AWG 30 miljoen) in het buitenland financieren.

Rentelasten en mogelijke verlaging schuldquote

Uit de ontwerpbegroting 2016 blijkt dat circa AWG 210 miljoen zal moeten worden aangewend voor betaling van rentelasten op langlopende leningen. Dit komt overeen met circa 16% van de totale uitgaven. De problematische schuldquote en daarmee samenhangende rentelasten leggen een grote druk op de begroting en verdringen daarbij uitgaven aan en investeringen in noodzakelijke sociaaleconomische beleidsvoornemens. Aruba heeft, in tegenstelling tot de andere landen in het Koninkrijk, geen schuldsanering gekend, noch heeft het toegang tot financiering via Nederland. Onderdeel van het beleid van Aruba is om bij de herfinanciering van aflopende leningen een lagere rente te verkrijgen dan de voorheen duurder aangegane leningen. De gemiddelde rentevoet in de leningenportefeuille van Aruba bedraagt momenteel circa 5,6%. Het CAft heeft ervan kennis genomen dat indien en voor zover zichtbare voortgang wordt gemaakt bij het bereiken van structureel houdbare overheidsfinanciën, financiering via Nederland tot de mogelijkheden behoort. Het mogelijke rentevoordeel dat hierbij kan optreden is aanzienlijk. Naar de mening van het CAft zouden eventuele besparingen op rentelasten ten volle dienen te worden aangewend om de schuldquote terug te dringen. Dat zou dan structureel bijdragen aan vermindering van de rentelasten.

Consolidatiemaatregelen

In zijn reactie van 17 september 2015 op de verkorte concept-ontwerpbegroting verzocht het CAft Aruba om een vertaalslag te maken van de consolidatiemaatregelen naar de begroting, opdat duidelijk zou worden welke maatregelen in 2016 tot meeropbrengsten en/of besparingen leiden. Aruba heeft aan dit verzoek voldaan door middel van een uitvoerige toelichting in de Memorie van Toelichting bij de ontwerpbegroting 2016. De consolidatiemaatregelen zijn in een tabel weergegeven in een bijlage waarbij specifiek aandacht is besteed aan de realisatie in 2014 en het eerste halfjaar van 2015. Daarnaast wordt de doorwerking van de consolidatiemaatregelen in 2016 besproken en is de status hiervan aangegeven, zijnde afgesloten of deels afgesloten. (Zie tabel 2 in de bijlage voor een overzicht van de consolidatiemaatregelen.)

In de Memorie van Toelichting is aangegeven dat de MRJ 2014-2018 twee jaar in uitvoering is geweest met gemengde resultaten. Na een evaluatie van de realisatiecijfers is besloten een nieuwe route in te slaan. Ten eerste omdat het Balanced Budget Akkoord (BBA) te complex is waardoor aansluiting met de begroting ontbrak.

Ten tweede omdat de uitgebreide lijst bestaande uit 24 consolidatiemaatregelen het beheer, de navolging en de implementatie van de maatregelen zeer complex maakte. Tot slot had het merendeel van de consolidatiemaatregelen een eenmalig structureel effect, en/of een te laag rendement, waardoor het doorgaan ermee vrijwel vruchteloos werd. In plaats van de MRJ 2014-2018 is door Aruba een aangepast meerjarencader MRJ 2017-2020 gepresenteerd dat volledig aan moet sluiten op de begroting en een hoger rendement zal moeten vertonen. De MRJ 2017-2020 bestaat uit 7 maatregelen die bedoeld zijn om de meerjarige tekortnormen conform artikel 14 van de LAft te behalen. Van de 7 maatregelen zijn 3 gericht op verhoging van de middelen, en 4 op besparingen in de uitgaven. (Zie tabel 3 in de bijlage voor een overzicht van de consolidatiemaatregelen in de MRJ 2017-2020.)

Het CAft is positief ten aanzien van een vereenvoudigde en eenduidige lijst met maatregelen. Desondanks plaatst het CAft een aantal kanttekeningen bij de aanpassing van het meerjarig kader. Op dit moment is de realisatie van 2015 nog niet bekend en lijkt de keuze voor 2016 als basisjaar in de MRJ 2017-2020 nogal voorbarig, zonder dat rekening wordt gehouden met de doorwerking vanuit 2015. Aangezien het wetgevingstraject van de Arubaanse Bestedingsbelasting (ABB) nog niet is afgerond, zijn de meerinkomsten (nog) niet opgenomen in de begroting, terwijl Aruba wel verwacht deze per 1 januari 2016 te kunnen invoeren. Vooralsnog wordt daarom volledig gesteund op de meerinkomsten uit achterstanden die vooralsnog niet toetsbaar zijn voor het CAft. Het CAft verwacht dat het rendement van de invorderingsactie c.q. intensivering invordering niet-belastingopbrengsten naar beneden vastgesteld dient te worden vanwege het verzadigingseffect en hoge inspanningskosten.

Voor wat betreft de uitgavenkant maakt het CAft zich zorgen over de beheersing van de personeelskosten, eens te meer daar in 2016 geen enkele besparing op personeel wordt voorgenomen, in scherp contrast met de oorspronkelijke beleidsvoornemens van het Balanced Budget Akkoord. Bovendien is het wetgevingstraject van diverse acties (wachtgeldregeling, vacaturestop etc.) nog niet afgerond. Het CAft verneemt tevens graag of de socialisering en fiscalisering van bovenmatige uitkeringen en reparatietoelagen uitvoerbaar is, gezien de lopende discussies rond dit voorstel. Tot slot dient er rekening gehouden te worden met mogelijke (langdurige) wetgevingstrajecten waardoor deze maatregel niet tijdig in uitvoering kan worden genomen of niet uitvoerbaar kan blijken te zijn.

Overheidsentiteiten en risico's uit jaarrekening 2014

In het advies bij de verkorte concept-ontwerpbegroting heeft het CAft opmerkingen gemaakt over enerzijds enkele noodlijdende overheidsvennootschappen en de oninbaarheid van studieleningen en anderzijds over de noodzaak van een post onvoorzien in relatie tot het opbouwen van een weerstandsvermogen.

In de Memorie van Toelichting op de ontwerpbegroting wordt op deze elementen ingegaan, waarbij Aruba stelt dat er geen sprake is van noodlijdende overheidsvennootschappen.

Het CAft merkt op dat negatieve exploitatieresultaten en het ontbreken van jaarrekeningen van enkele overheidsentiteiten, waaronder Arubus N.V., Post Aruba N.V. en Free Zone Aruba N.V., welke inmiddels hebben geleid tot een negatieve vermogenspositie, een risico vormen voor de begroting. Het CAft adviseert om deze mogelijke risico's mee te nemen in een post onvoorzien. Naar de mening van Aruba is er reeds sprake van een weerstandsvermogen bestaande uit het positieve eigen vermogen van overheidsvennootschappen, zijnde niet uitgekeerde winsten. Naar de mening van het CAft kunnen deze pas in aanmerking worden genomen na een balansnormering van deze entiteiten, en het opstellen van een dividendbeleid waaruit moet blijken dat deze winsten ook echt uitkeerbaar zijn.

Tenslotte dient er rekening te worden gehouden met de continuïteit van deze entiteiten en de investeringsagenda op de lange termijn. Het CAft blijft derhalve bij zijn aanbeveling dat er een post onvoorzien van minimaal 1% moet worden opgenomen, deels ter compensatie van lopende risico's en deels ter versterking van het weerstandsvermogen. De hoeveelheid mogelijke claims en risico's alsmede het negatieve eigen vermogen van Aruba rechtvaardigen een dergelijke post.

Public Private Partnerships (PPP's)

De afgelopen jaren wordt op Aruba steeds meer gebruik gemaakt van PPP projecten voor het financieren van grote infrastructurele projecten. Een van de projecten die het meest in het oog springt, is het project Green Corridor. Maar ook projecten zoals de Watty Vos Boulevard en het Horacio Oduber Hospitaal (HOH) zijn in voorbereiding of worden uitgevoerd. Voor het project Green Corridor is er gekozen voor de "Design Build Finance Maintain" (DBFM) constructie. Deze constructie kenmerkt zich als het zogenaamde "off-balance" financieren van projecten, waarbij significante langlopende verplichtingen worden aangegaan zonder dat deze meegenomen worden bij het bepalen van het financieringstekort of de schuldquote. Deze constructies kunnen voordelen met zich meebrengen zoals lagere coördinatie kosten, een betere verdeling van de risico's tussen de verschillende partijen, lagere transactiekosten, hogere kwaliteit tegen een gelijke of lagere prijs en het tijdig afronden van het project. Daar staat tegenover dat er risico's kleven aan het "off balance" financieren van projecten door middel van "financial lease" constructies, die potentieel aanzienlijke gevolgen voor de begroting en schuldquote kunnen hebben.

Het CAft zal binnenkort een advies uitbrengen over PPP projecten waarbij specifiek gekeken zal worden naar de contracten van de projecten Green Corridor en Watty Vos Boulevard. In dit advies zullen twee vragen centraal staan, namelijk de vraag of er sprake is van een lening in de zin van de LAft en hoe deze projecten begrotingstechnisch verwerkt dienen te worden, wederom in de zin van de LAft.

Kenmerk
Cft 201500223
Blad
9/11

De classificatie van het project als zijnde een operational lease of financial lease heeft direct impact op het financieringstekort en de schuldquote waardoor dit de advisering van het CAft conform artikel 14 (financieringstekortreeks) en artikel 15 (leningen) van de LAft raakt.

Financieel beheer

Het financieel beheer van Aruba is momenteel nog niet op orde. Op basis van een door Aruba zelf uitgevoerde self-assessment kan worden geconcludeerd dat 42% van de indicatoren binnen het financieel beheer niet voldoen aan de daaraan minimaal te stellen eisen. Verbetering van het financieel beheer in brede zin vergt een visie en hernieuwde prioriteitstelling op de gehele financiële keten. Daarnaast dienen er uiteraard middelen te worden vrijgemaakt, hetgeen een extra uitdaging is bij een begroting die reeds onder grote druk staat.

In het advies bij de vastgestelde begroting 2015 d.d. 4 juni (Cft 201500108) heeft het CAft specifiek ten aanzien van het financieel beheer geadviseerd om prioriteit te geven aan het administratieve systeem, de opzet van de meerjarencijfers en de inrichting van de financiële infrastructuur, inclusief de juridische inbedding ervan (de comptabiliteitsvoorschriften).

Ook de Algemene Rekenkamer Aruba (ARA) kwam tot de conclusie dat de uitvoering van de beoogde verbeteringen vastloopt. Uit de reactie van de minister van Financiën van Aruba op het rapport van de ARA valt op te maken dat de Directie Financiën van plan is om prioriteit toe te kennen aan het onderdeel vastlegging, verslaggeving, extern toezicht en controle, dat de laagst mogelijke score, een zogenaamde D-score kreeg. Dit is uiteraard een belangrijk deelgebied van het financieel beheer. De kern van het financieel beheer dat prioriteit verdient, bevindt zich naar de mening van het CAft op het gebied van het administratieve systeem, de opzet van de meerjarencijfers en de inrichting van de financiële infrastructuur, inclusief de juridische borging ervan. Hiertoe lopen er met de Nederlandse overheid gesprekken over het inzetten van technische bijstand. Om deze inzet te verduurzamen adviseert het CAft om de technische bijstand gepaard te laten gaan met traineeships, stages en opleidingen.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht

prof. dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De Directeur van Directie Financiën van Aruba

Bijlage 1

Tabel 2 Overzicht Afsluiting MRJ 2014-2018

Realisatie consolidatiemaatregelen	2014	H1 2015	Status
Middelen	103,0%	52,0%	
-Invorderingsactie	103,0%	52,0%	Deels afgesloten
-Taakstelling belastingherziening	-	-	Deels afgesloten
-Ophaalrendement	-	-	Afgesloten
Uitgaven en beleidsintensiveringen			
Personeelskosten	86,2%	36,3%	
-Halvering arbeidscontractanten en natuurlijk verloop	47%	11,5%	Deels afgesloten
-Reductie overwerkvergoeding	99%	-1,5%	Deels afgesloten
-Verzelfstandiging Directie Luchtvaart	-	3,3%	Afgesloten
-Hervorming APFA pensioenregeling	91%	85,5%	Afgesloten
-Afvloeiing actieven en non-actieven	-	0,0%	Afgesloten
-Indexeringsoverleg	89%	0,0%	
Goederen en diensten	120,2%	53,6%	
-Terugbrengen kosten huur, lease, wagens etc.	166%	82,7%	Deels afgesloten
-Efficiencyslag en uitbreiding dienstverlening particuliere sector	29%	-19,8%	Afgesloten
-Verzelfstandiging Directie Luchtvaart	-	36,7%	Afgesloten
-Instellen Aruba Investment Fund	-	-	Afgesloten
Investerings en kapitaaluitgaven	97,1%	13,3%	
-Rationalisering investeringen	109%	13,3%	Afgesloten
-APFA kapitaalstorting	100%	-	Afgesloten
AZV	-	71,8%	
-Verlaging landsbijdrage	-	71,8%	Deels afgesloten
Subsidies en overdrachten	126,3%	62,9%	
-Bevordering arbeidsparticipatie	40%	11,4%	Afgesloten
-Subsidie FFD terugbrengen	92%	387,0%	Afgesloten
-Sportsubsidie commissie als stichting instellen	0%	0,0%	Afgesloten
-Herstructurering Arubus	-263%	-56,8%	Afgesloten
-Financiële zelfredzaamheid van gesubsidieerde instellingen	195%	93,4%	Afgesloten
-Verlaging uitkering Landsbedrijf en HcvS	-9%	-171,1%	Afgesloten
-Versobering toeslagen buiten pensioenuitkering	-	0,0%	Afgesloten
-Financiële zelfredzaamheid overheidsnv's	0%	0,0%	Afgesloten
-Hervorming AOV	165%	80,1%	Afgesloten
-Inbouw reparatietoeslag in loonstructuur private sector	-	-	Afgesloten
-PPP's	-	0,0%	Afgesloten
Rente	100%	0,0%	
-Rente APFA kapitaalstorting	100%	0,0%	Afgesloten
Totaal	76,7%	51,7%	

*Bron: Memorie van Toelichting ontwerpbegroting 2016 (bijlage 5A).

Tabel 3 Overzicht MRJ 2017-2020

Maatregelen	2016	2017	2018	2019	2020
Middelen	227,9	194,0	196,4	136,4	154,2
-Introductie ABB	145,4	5,2	5,3	5,4	5,4
-Invorderingsactie DIMP (loopt af in 2018)	75,0	73,5	70,0	-	-
-Intensivering niet-belastingopbrengsten (incl. studieleningen)	7,5	115,3	121,1	131,0	148,8
Uitgaven	8,2	59,1	48,6	17,3	14,9
-Minimale jaarlijkse besparing van 5% op personeelskosten	-	13,4	10,0	8,1	11,4
-Natuurlijk verloop	8,2	4,4	3,7	5,3	-
-Taakstelling goederen en diensten	-	4,8	4,4	3,9	3,5
-Socialisatie en fiscalisering van bovenmatige uitkeringen en reparatietoeslag	-	36,5	30,5	-	-
Totaal	236,1	253,1	245,0	153,7	169,1

*Bron: Memorie van Toelichting ontwerpbegroting 2016 (bijlage 5C).